

מקורות לדיבר 'לא תנאף'

■ משליו, לב

"נאף אשה - חסר לב, משחית נפשו, הוא יעשנה"

■ סנהדרין צט, ב.

נואף אישה חסר לב זה הלומד תורה לפרקים

■ מהר"ל נתיב התורה

ובפרק חלק (סנהדרין צט א) נואף אשה חסר לב. אמר ריש לקיש זה הלומד תורה לפרקים שנאמר כי נעים כי תשמרם בבטן יכונן יחדיו על שפתיך. המאמר הזה בא לבאר כי התורה לפי מעלתה ומדרגתה אין ראוי שיהיה הלמוד בה שלא בקביעות ודבר זה פחיתות גדול לתורה, כי הוא דומה למי שנואף עם אשה שאין לו אשה מיוחדת, שאין החילוק בין מי שיש לו אשה מיוחדת ובין מי שאין לו אשה לומר שזה יש לו אשה והוא רגיל אצלה ולזה יש לו אשה אבל אין רגיל אצלה רק דרך זנות, שאין הדבר כך רק מי שיש לו אשה מיוחדת אומרים עליו שיש לו אשה ומי שיש לו זונה אומרים עליו שאין לו אשה כלל, כי הזונה שלא יחדה אליו ודרך מקרה בא עליה לא נקרא שיש לו אשה כלל, וכך הוא מי שלומד תורה לפרקים ובמקרה אין נחשב שיש לו תורה והוא אדרבה נחשב פחיתות כמו שנחשב פחיתות כאשר יש לו זונה, כי הדבר שהוא במקרה הוא פחיתות כי המקרה הוא טפל אצל דבר שהוא בעצם, ואם כן הדבר הזה הוא פחיתות לתורה לעשות אותה טפל לאחר כי התורה היא עיקר ואינה טפילה אצל דבר אחר. ומה שאמר חסר לב רוצה לומר שאינו נחשב המקרה מציאות וזה חסר לב כי הלב בו תלוי חיותו ומציאותו, ולכך הלומד תורה במקרה אין כאן תורה כי המקרה שאינו דבר עצמי אינו נחשב מציאות כלל. וכן י"ל פשט הכתוב ג"כ כי האשה היא השלמת מציאות האדם שעל ידה האדם שלם. וכאשר יש לו אשה מיוחדת יש לו מציאות בעצם לא במקרה, אבל כאשר הוא נואף אשה שדבר זה במקרה בלבד לפי תאוותו שמגיע לו הנה נחשב מציאות של מקרה וזהו נואף אשה חסר לב. וכן התורה שהיא השלמת האדם והתורה תקרא אשה בכל מקום שעל ידה גם כן השלמת האדם כמו האשה שהיא השלמת האדם. ואם לומד התורה לפרקים דבר זה אינו רק במקרה לכן הוא חסר לב. רוצה לומר שהוא אינו נחשב מציאות שכן אמרו (יבמות סג א) אצל האשה מי שאין לו אשה לא נקרא אדם, וזה שאמר כי נעים כי תשמרם בבטן יכונן יחדיו על שפתיך ואין השמירה מהסכנה דרך עראי:

■ פלח הרימון רפג

הינו ספר הכולל את מאמרי החסידות של הרב הלל מפאריטש. מאמריו נרשמו, חלקם על ידי עצמו וחלקם על-ידי תלמידיו והוחזקו ברשות משפחתו.

והנה בכל הנ"ל יובן מש"א ברע"מ דתנופת העומר הוא בדיקו דאשת חיל היינו שע"ז נבדל מכנ"י שנק' אשת חיל דקות הרע, כי ע"י ביטול רצון דנה"ט לה' (שזהו"ע תנופת העומר כנ"ל) נעשים קלות דומות עליו כחמורות כמו הכועס כאילו עובד ע"ז כו' והמלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים, וכן משארז"ל נואף אשה חסר לב זה הלומד תורה לפרקים כו', וע"פ פשוט כי התורה צ"ל כמו אשתו שדר עמה בקביעות, משא"כ הנואף שאינו דר בקביעות, לכן כאשר לומד התורה לפרקים נק' נואף אשה כו' (... כי עצם הנשמה משפיע לתורה והתורה היא בחי' מקבל מעצם הנשמה, ולכן נק' אשה

כמ"ש מורשה א"ת מורשה אלא מאורסה כו'. ..), אך באמת הכוונה בתיבת לפרקים היינו כמ"ש ולא יזח החושן כו' ותרגומו ולא יתפרק כו' וכ"ה כאן שכאשר מפרק ומפריד התורה מן הקב"ה מצד שלומד שלא לשמה נק' נואף אשה ואז הוא חסר לב שחסר לבל"ב נתיבות דחכמה עילאה שממשיכים בחי' ביטול, משא"כ כאשר לומד לשמה לקשר נפשו בה' ע"י התורה וע"ז נעשה תלת קשרין (... כי מתחלה נעשה בחי' מקבל מן התורה כי הוא מקשר נפשו לה' ע"י התורה כו' אך אח"כ מתעלה להיות בבחי' משפיע לתורה כו' ואז התורה נק' אשה שדר עמה בקביעות כו' וד"ל. ..), והנה כ"ז הוא בדיקו דא"ח שכאשר מפריד ממנה דקות הרע אז ממילא גסות הרע אין לו יניקה מקדושה וממילא מתבטל לגמרי וזהו סמא דמותא לאשת זנונים כו' וד"ל). והנה אחר שנעשה שלימות הברור בכל ז' המדות בפרט אחר ביטול הרצון בכלל שהוא תנופת העומר וספיה"ע אז נמשך הגילוי דמ"ת שהוא ע"י שער הנו"ן הממשיך בחי' אמיתת העצמות למטה [... כי כאשר נכללי' הגבורות בחסדים ע"י ספה"ע ממילא נעשה תגבורת החסדים לגלות אמיתת העצמות כמ"ש למטה דוקא כו'. ..) וזהו כי גבר עלינו חסדו ע"י ספה"ע אז ואמת ה' לעולם שזהו"ע התורה שנק' אמת שמתגלה

■ מסכת ברכות:

"מאי 'ודי זהב'? אמרי דבי רבי ינאי, כך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: ריבונו של עולם, בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די - הוא גרם שעשו את העגל".

והגמרא מביאה שלושה משלים כדי להמחיש את דבריה:

"אמרי דבי רבי ינאי: אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר.

אמר רבי אושעיא: משל, לאדם שהיתה לו פרה כחושה ובעלת אברים, האכילה כרשנין והיתה מבעטת בו. אמר לה: מי גרם לך שתהא מבעטת בי - אלא כרשנין שהאכלתיך.

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: משל, לאדם אחד שהיה לו בן, הרחיצו וסכו, והאכילו והשקהו, ותלה לו כיס על צוארו, והושיבו על פתח של זנות, מה יעשה אותו הבן שלא יחטא?

אמר רב אחא בריה דרב הונא אמר רב ששת: היינו דאמרי אינשי 'מלי כריסיה זני ביש' [מילוי הכרס הוא ממין החטאים הרעים, כי הוא גורם את החטא], שנאמר: 'כמרעיתם וישבעו שבעו וירם לבם על כן שכחוני';

רב נחמן אמר, מהכא: 'ורם לבבך ושכחת את ה';

ורבנן אמרי, מהכא: 'ואכל ושבע ודשן ופנה'; ואי בעית אימא, מהכא: 'וישמן ישרון ויבעט'.

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מניין שחזר הקדוש ברוך הוא והודה לו למשה - שנאמר: 'וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל'".

אנכי ה' . לא יוהיה . לא תשא . זכור את . כבוד את . לא ת

אמרי דבי ר"י, אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר". העושר המופלג יותר מכפי הצורך מביא לשרירות הלב מפני שהוא שביעה בלתי טבעית. כי השביעה הטבעית היא שיהי' לאדם כפי צרכו ולא יותר הרבה מצרכו. ושביעה בלתי טבעית מוציאה את האדם ממצב השלימות הראוי לו לפי טבע האנושי השלם, כארי שראוי לפי השלימות שיאכל תבן לא בשר, וכן יהי' לעתיד ככתובי "ואריה כבקר יאכל תבן". ע"כ אם מאכילים אותו בשר מעוררים בו כוחותיו הרעים שאינם לפי טבעו. כן העושר היותר מהצורך הטבעי מביא לתשוקות רעות בלתי טבעיות שהם התועבות שהם מתאימות עם יצרא דע"ז ורחוקות מדרך ר' ועבודתו.

"אמר רבי אושעיא, משל לאדם שהיתה לו פרה כחושה ובעלת אברים, האכילה כרשינין והיתה מבעטת בו כו". ביאר שלבד מה שהעושר המופלג כיון שאינו טבעי הוא מביא את האדם ליצרים בלתי טבעים, עוד דרוש לאדם תמיד שירגיש איזה מחסור גופני, ובזה יעזר שלא יתגבר עליו יצרו הטבעי, שהוא ההתחלה לצאת ע"י למדרגה של השחתה בלתי טבעית. ע"כ המשל הוא לפרה כחושה ובעלת אברים, שלפי טבעה היא ראוייה להאכילה כרשינין, אבל נמשך ממה שאינה מרגשת שום חסרון ונעשית שמנה כפי הראוי להתאים לאבריה היא מבעטת, מזה יכיר הבעל שראוי לחסרה גם מכפי הראוי לטבעה. כן ראוי לאדם שידע מחסור מעט גם לדברים הנאותים לטבעו, כדי שלא יתעוור בו כחו הבהמי הטבעי ויבא מזה להשחתה כ"כ עד שגם כח החיה שבו שהוא מושחת יותר מכח הבהמה שבו, שכן הבהמי הוא טבעי וכח החיה בלתי טבעי ע"כ היצר הבלתי טבעי הוא הארי, שבא לנהום מקופה של בשר אכילה שאינה טבעית לפי השלימות. והיצר הטבעי הוא הפרה, הכחושה ובעלת אברים שאם שראוייה היתה לכרשינין הטבעיים לאכילתה, מ"מ ראוי לחסרה מהם כדי להשלימה בהנהגה מוסרית שלמה שלא תהיה מבעטת.

"ארחב"א אריו"ח משל לאדם שהי' לו בן כו' מה יעשה הבן שלא יחטא". ההשקפה הפנימית מפני מה מביא העושר המופלג לסור מדרך הישר, הוא מפני שע"י שהאדם רואה בעצמו שהוא עומד במעמד כזה שיוכל למלאות כל אשר תשאל נפשו, מסכים הוא בדעתו שלכך נברא וכך הוא תכליתו לפי תעודתו ללכת אחר עיניו ולמלא כל תאותיו, ומזה נעשה אצלו רדיפת התאוות וההסרה מדרך הטובה דרך משפט ושאפייה פנימית. דומה לאותו הבן, שהמצב שבו הכניסו אביו יוכל לגרום שידמה הבן שהכין אביו לו כ"ז בעבור שרצונו הוא שיחטא, כי לא יוכל לצייר אחרת למה הוכנו לו כל אלה. אמנם השלם בדעת ישכיל שלא יוכל היות כונת האב כ"א להתיצב על דרך טוב מעומק ההכרה, עד שעם כל הדברים החיצונים המקרבים אל החטא יהי' הוא קרוב לזכות. הנה ביארו השלמים הללו דרך (התפכות)התפתחות אבדת המוסר שבא מהשביעה היתירה, בתחילה טעות השכל בתעודתו ע"י המצב שלו וכל הדברים החיצונים המסבכים אותו, ואח"כ נטיה עצומה במעשה לבהמיות טבעית, ומזה נהימה בלתי טבעית מתגבטת כארי שוחר לטרף.

הרב בעין אי"ה ברכות פרק חמישי מג, מד, מה, מו

"מאי ודי זהב, אמרי דבי ר"י, כך אמר משה לפני הקב"ה, בשביל כסף וזהב שהשפעת לישראל עד שאמרו די, הוא גרם שיעשו את העגל". יסוד עבודת ה' הטהורה היא מטבעת באדם החפץ הפנימי להיות תמיד הולך ומשתלם ולהכיר באמת שתכלית ההצלחה היא רק בהיות האדם תמיד קשור בחפץ של הוספת שלימות. כי הלא תכלית החיים היא קרבת אלוהות והוא ית' אין סוג לשלמותו, ע"כ כל מעלת האדם הוא שבכל עת יוסיף מעלה בקרבתו אל השם ית', וזאת השאיפה שאין לה תכלית ולעולם לא יוכל האדם לומר בזה די. כי כל מעלה שיעלה בהשלימות האמיתי תעוררה לדעת איך לקנות עוד כמה מעלות הסמוכות לה. ומתוך השאיפה של עבודת ד' יכיר שאין תכלית ההצלחה להאדם לומר שהשיג כל השלמות הראוייה לו להשיגה כ"א שהוא תמיד שוקק להוסיף שלימות. ע"כ יוסיף באמת העובד האמיתי מעלות יקרות דבר יום ביומו, ובזה האדם מתרומם לתכליתו האמיתי ונשכר בשתים, במה שמוסיף תמיד מעלה ועוד שממילא הוא נשמר מירידה ופחיתות, שמאחר שבקרבו בוערת תשוקה פנימית להוסיף יתרון ודאי משמרתו תשוקה קרושה זאת מרדת אל שחת הפחיתות באבדת המוסר והמעלות. אמנם בתועבת ע"ז יאבד כל הטוב הזה שהוא מעלת מציאות האדם מאחר שהוא דבק בדבר מוגבל. כי כל נמצא זולת היחיד האמיתי ית' יש לו גבול ולשלימותו תכלית. א"כ תהי' ע"כ המגמה הפנימית לא להיות תמיד משתוקק להוסיף שלימות כ"א לבא עד גבול השלימות. והתכלית תצויר אצלו לא בבקשת יתרון תמיד כ"א בהסיר מעליו המשא של בקשת מעלות. וממילא כיון שחשק בקשת יתרון בטלה, שוב האדם עלול לרדת לפי טבעו הגופני בעמקי הפחיתות. והנה כדי לעזור להטביע באדם ציור זה השלימות האמיתי, שראוי לו לא לבקש מעמד ששוב אין עליו להשתדל להתרומם, כ"א לבקש דרכים תמיד במה לעלות וכי תעודות מעלתו אין לה קץ, הטביע הטוב האמיתי ית' בטבע האדם ונתנו במצב כזה שאפי' בדברים הגופניים שבאמת ראוי לתן להם גבול וקצבה, ותכליתם אינו (רק) להוסיף בהתמיד, כ"א לבא ער גבול ההכרח ולנוח אח"כ כדי להתעסק בשלימות האמיתית. אבל כדי שיהי' טובע באדם חשק בקשת הוספת מעלה, שם השם ית' בטבע נפש האדם שאל יסתפק בשום קנין ואפי' בקנינים המדומים עינו לא תשבע עושר, וכל מה שיתרבה עשרו יתרבו מחסריו ומזה יהי' נח להשכיל שימצא את כל תעודתו רק בתשוקה של הוספת יתרון ומעלה. אמנם התשוקה להרבות תמיד קנינים המדומים שעל ידה יבא האדם להשכיל ג"כ בהרבות תמיד קנינים האמיתיים, שזה מביא לזכות לעבורת ד' השלימה ולהתרחק מע"ז, יתכן בהיות העם במדינה מיושבת, שכפי ריבוי הקנינים ירבה הישוב והשכלול המדיני שאין לה ג"כ קץ מיוחד ומסומן. אבל בהיות ישראל במדבר וכל צרכיהם בא להם בדרך ניסיון, מן ובאר "ושמלתך לא בלתה מעליך וגו'", ודאי אבדו זאת התשוקה ומכש"כ שלא היתה מתגברת בהם השאיפה להוסיף קנינים רבים. והם בהיותם להם כסף וזהב רב יותר מצרכם אמרו די, וזה גרם להחליש בקרבם חשק הקבוע של הוספת יתרון, ונצמח בלבם רצון בקשת תכלית לא בהוספת שלימות כ"א בנתינת קצבה לכל התשוקות והמחסורים, ובזה גם למחסור הרוחני בקשו לתן קצב וזה אינו נמצא כ"א בעזיבת מקור מים חיים. ע"כ גרם להם שיעשו העגל רק אמירת די. אמנם היתה מעלתם ראוייה להיות גדולה עד שלא יצטרכו מעורר חיצוני להכיר שהאושר האמיתי הוא רק בקשת השלימות ואל יאמר לעולם שכבר מצאו כולו, ואם הישירו דרכיהם באופן זה הי' להם יתרון גדול במה שלא היו צריכים להטריד כח נפשם המתאוה תמיד לתוספת מעלה על הדברים השפלים, כ"א על השלימות האמיתית, שהוא מרכז מעלת מציאות האדם.

אנכי